

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aquinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Disputatæ Dicuntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum occasio peccati sit a Deo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

mi boni auferre aliquod particulare bonum, cum particulare bonum auferatur per appositionem aliterius boni, quod interdum est melius: sicut forma aquae auferatur per appositionem formae ignis. & similiter bonum naturae particularis auferatur per penam: per appositionem melioris boni: per hoc, scilicet quod Deus ordinem iustitiae rebus statuit: sed malum culpa est per auersionem a summo bono, a quo summum bonum auertere non potest. unde Deus potest esse causa poenae, sed non causa culpe.

AD QVARTVM dicēdū, qd effectus causati in quātū est causati, reducitur in cām. Si autē aliquid procedat a causato, non secundum qd est causatum, hoc non oportet in cām reduci. Sicut motus tibiae causatur a virtute motiua animalis, quae tibiam mouet: sed obliquitas ambulationis non prouenit a tibia sicut qd est mota a virtute motiua: sed sicut qd deficit a suscipiendo influxum motiuae virtutis per suum defectum: & ideo claudicatio nō causatur a virtute motiua: Sic ergo peccatum causatur a libero arbitrio secundū qd deficit a Deo: unde nō oportet qd Deus sit causa peccati, licet sit causa liberi arbitrii.

AD QVINTVM dicēdū, qd peccata nō proueniunt ex inclinatione irascibilis, aut concupiscibilis: secundum qd sunt a Deo instituta, sed secundum qd deficiunt ab ordine institutionis ipsius: sic n. sunt instituta in hoīe, qd rōni subiacent, unde qd praeter ordinem rationis ad peccatum inclināt: hoc nō est a Deo.

AD SEXTVM dicēdū, qd rō illa nō pcedit, qd Deus nō inclinat voluntatē ad malum agēdo, vel mouēdo: sed gratiam non apponēdo, vtdictum est.

In corp. art.

AD SEPTIMVM dicēdū, qd cāe malorū sunt particularia bona, qd deficere pnt: hōi autē particularia bona sunt apud Deū sicut effectus apud cām in quā sunt bona: & pro tāto dicuntur causa malorū apud Deum esse: non quia ipse sit causa malorum.

AD OCTAVVM dicēdū, qd Deus quantum est in se, oībus se cōmunicat pro captu eorum: unde qd res aliqua a participatione bonitatis ipsius deficiat, ē ex hoc qd in ipsa inuenitur aliquod impedimentū participationis diuine. Sic ergo qd gratia alicui nō apponatur, nō est cā ex Deo, sed ex hoc qd ipse cui gratia apponitur impedimētū gratiae praestat, in quantum auertitur a nō auertente se lumine, vt Dionys. dicit.

4. de diu. no. circa finem.

AD NONVM dicēdū, qd aliter loquendum est de hoīe sicut statum naturae cōditae, & aliter secundum statum naturae corruptae: quia secundum statum naturae cōditae homo nihil hēbat impellēs ad malum, licet bonum naturae nō sufficeret ad glorię cōsecutionem, & iō indigebat auxilio gratiae ad merēdum, nō autē indigebat ad peccata vitādum, qd p hoc qd naturaliter acceperat, poterat stare. sed in statu naturae corruptae hēt impellēs ad malum, & ideo indiget auxilio gratiae ne cadat. & secundum hunc statum Aug. diuine gratiae deputat quęcunque mala nō fecit: sed hic status ex precedenti culpa prouenit.

11.2. consuet. 1.7. tom. 1.

AD X. dicēdū, qd aliquid potest esse laudabile inferiori, qd ad laudē superioris nō pertinet: sicut esse furibundū, est laudabile in cane, nō autē in hoīe, vt Dionys. dicit. & similiter nō trāsgredi cum possit p̄tinet ad laudem hominis: sed deficit a laude diuina.

Ca. 4. de diu. no. 8. not. med. illius.

AD XI. dicēdū, qd verbum illud Philosophi intelligitur nō de eo, qui est Deus per naturam: sed de his qui dicuntur dii, vel secundum opinionē, vt dii gentium, vel per participationem, vt homines supra humanum modum virtuosī, quibus attribuit heroicam seu diuinā virtutem in 7. Ethico. Vel potest di-

Li. 7. in principio tom. 3.

ei secundum quosdam, quod Deus dicitur potest praua facere, quia potest si vult.

AD XII. dicendum, quod si quis dicitur potest currere si vult, antecedens est positio: ideo sequitur possibilitas consequentis: sed in conditionali, Deus potest peccare si vult, antecedens est impossibile: non enim potest Deus malum, & ideo non est simile.

AD XIII. dicendum, quod duplex est occasio peccati: accepta. praeceptum autem est occasio peccati non quidem data a praecipiente: sed accepta ab eo cui praeceptum datur, unde & Apostolus significat dicitur. Occasione accepta peccatum per mandatum, &c. De occasione dari peccandi, quod fit aliquid minus rectum ex quo per exemplum alii prouocatur ad peccandum. Si autem aliquis faciat rectum opus, & alicui inde prouocetur ad peccandum, non erit occasio peccati: sicut cum Pharisei scandalizabant in doctrina Christi. Mandatum autem erat sanctum, & iustum dicitur ad Roma. 7. Unde Deus praecipiendo dedit occasionem peccandi: sed homo accepit.

AD XIV. dicendum, quod si bonum in quantum bonum esset causa mali, sequeretur quod maximum bonum esset causa maximum mali: sed bonum est causa mali in quantum est deficiens. Unde quanto est magis bonum, tanto minus est causa mali.

AD XV. dicendum, quod auferre spiritum dominum super carnem, est contra naturalem iustitiam ordinem & hoc Deo cōuenire non potest, qui est spiritus iustus.

AD XVI. dicendum, quod motus auersionis dicitur proprius, & naturalis voluntatis secundum naturam naturae corruptae: non autem secundum naturam naturae cōditae.

AD XVII. dicendum, quod id quod dicitur, Egreget & fac. non est intelligendum per modum precepti sed per modum permissionis, sicut & quod dicitur ad Iudaeos. Quod facis fac citius, eo modo loquendo quo permissio Dei dicitur eius voluntas. Quod uero dicitur ad Oleeam. Accipe tibi mulierem fornicariam, &c. intelligitur secundum modum precepti: sed praecipit diuinum facit, ut non sit peccatum, quod auerteret peccatum potest enim Deus, ut Bernardus dicit, dispensare in praecipis secundae tabulae, quod homo immediate ordinatur ad proximum: non enim proximi est quoddam bonum particulare. Non autem potest dispensare in praecipis primae tabulae, per quae homo ordinatur in Deum, quod seipso alios non potest auertere. Non enim potest negare seipsum, ut dicitur 2. ad Thim. 2. quamuis dicant quod ea quae dicuntur de Oleea, sunt mandata contigisse in uisione prophetica.

AD XVIII. dicendum, quod ex uerbo illo Philo. intelligitur quod idem est quod potest agere & agit, non autem quod quicquid sit causa potest sit etiam causa actus.

ARTICVLVS II. Vtrum actio peccati sit a Deo.

SECUNDO queritur utrum actio peccati sit a Deo & uideatur quod non. homo enim non dicitur esse causa peccati, nisi quia est causa actionis peccati: non autem ad malū intendens operatur, ut Dionys. dicit ad diu. nom. Sed Deus non est actor peccati, ut supra dictum est. ergo non est causa actionis peccati. ¶ 3. Praet. Quicquid est causa alicuius est causa cōuenientis ei secundum rationem suae speciei. hoc aliquid est causa Sortis, sequitur quod sit causa hominis: sed quidam actus sunt qui ex sua specie habent

quod sunt peccata. Si ergo actio peccati sit a Deo, sequitur, quod peccatum sit a Deo.

¶ 3. Prat. Oe qd est a Deo, est res aliqua; actus autē peccati nō est res aliqua, ut Aug. dicit in lib. de Perfectione iustitiae. ergo actus peccati non est a Deo.

¶ 4. Prat. Actus peccati est actus liberi arbitrii, quod ideo dicitur liberū, quia seipsum mouet ad agēdū: sed omne id cuius actio causatur ab alio, mouetur ab illo. & sic non mouetur a seipso, nec est liberū, actus ergo peccati non est a Deo.

SED CONTRA est, quod Aug. dicit in 3 de Trini. q. voluntas Dei est causa omnium specierum, & motionum: sed actus peccati est quidam motus liberi arbitrii. ergo est a Deo.

RESPON. Dicendū, q. apud antiquos circa hoc erat duplex opinio. Quidam. n. dixerunt antiquitus actionem peccati non esse a Deo. attendentes ad ipsam peccati deformitatem, quā a Deo non est. Quidam vero dixerūt actionem peccati esse a Deo attendentes ad ipsam essentiam actus. quam oportet ponere a Deo esse, duplici ratione. Primo quidem ratione communi, quia cum ipse Deus sit ens per suam essentiam quia sua essentia est suum esse, oportet q. omne quod quocumque modo est, deriuetur ab ipso. Nihil. n. aliud est, quod sit suum esse: sed omnia dicuntur entia per quandam participationem. Omne autem quod per participationem deriuatur ab eo quod est per essentiam; sicut omnia ignita deriuantur ab eo quod est per essentiam ignis. Manifestum est autem q. actio peccati est quoddam ens, & in predicamento entis positū. unde necesse est dicere q. sit a Deo. secūdo autem idem patet ratione speciali. Necesse est. n. oēs motus secundarum causarum causari a primo mouente, sicut omnes motus inferiorum corporum causantur a motu caeli. Deus autē est primus mouens respectu omnium motū, & spiritalium, & corporaliū, sicut corpus celeste est principiu oīum motū inferiorum corporum. Vñ cū actus peccati sit quidā motus liberi arbitrii, necesse est dicere, q. actus peccati in quantum est actus, sit a Deo: sed in attendendum est q. motus primi mouentis, non recipit uniformiter in omnibus mobilibus: sed in uoquo que secundum proprium modum. Alio enim modo causatur a motu caeli motus corporum inanimatorū, quā non mouent seipsa, & alio modo motus animalū, quā mouēt seipsa. Rursūq; alio modo cōsequitur ex motu celi pullulatio plātae, in qua virtus generatiua nō deficit, sed producit perfectum germen. alio modo pullulatio plantae cuius uirtus generatiua est debilis, & producit germen inutile. Cū. n. aliquid est in debita dispositione ad recipiendū motionem primi mouentis, sequitur actio perfecta secundū intētionem primi mouentis: sed si non sit in debita dispositione, & aptitudine ad recipiendū motionem primi mouentis, sequitur actio imperfecta. & tūc id quod est ibi actionis, redutitur ad primū mouens, sicut in causam. quod autem est ibi defectu, non redutitur in primū mouens, sicut in causam, quia talis defectus cōsequitur in actione ex hoc, q. agens deficit ab ordine primi mouentis, ut dictū est. Sicut quicquid est de motu i claudicatione, est ex uirtute motiua aīalis: sed quicquid est ibi de defectu, nō est a uirtute motiua, sed a tibia, secūdū q. deficit ab opportunitate mobilitatis a uirtute motiua. Sic ergo dicendum, q. cum Deus sit primū principiu motionis omnium, quādam sic

A mouentur ab ipso, & etiam ipsa seipsa mouent, sicut quae habent liberum arbitrium: quae si fuerint in debita dispositione & ordine debito ad recipiendū motionē, quā mouētur a Deo, sequitur bonē actio nes, quae rōtāliter reducuntur in Deum, sicut in causam. Si autē deficient a debito ordine, sequetur actio inordinata, quae est actio peccati. & sic id quod est ibi de actione, redutetur in Deum sicut in causam: quod autem est ibi de inordinatione vel deformitate, non habet a Deo causam: sed solum liberum arbitrium. Et propter hoc dicitur q. actio peccati est a Deo, sed peccatum non est a Deo.

B AD PRIMVM ergo dicēdum, q. homo qui peccat, licet per se nō velit deformitatem peccati: tamen deformitas peccati aliquo modo cadit sub uoluntate peccātis, dum. s. magis eligit deformitatem peccati incurrere, q. ab actu cessare: sed deformitas peccati nullo modo cadit sub uoluntate diuina, sed consequitur ex hoc, q. liberum arbitrium recedit ab ordine uoluntatis diuinae.

AD SECVDVM dicēdū, q. deformitas peccati nō cōsequitur specie actus secundum q. est in genere natura, sic autem a Deo causatur: sed cōsequitur specie actus secundum q. est moralis, prout causatur ex libero arbitrio, sicut in alia quāstione dictum est.

AD TERTIVM dicēdū, q. ens & res simpliciter dicitur de substantia, de accidentibus autem secundum q. d. & secundum hoc Aug. dicit actus non esse res.

AD QVARTVM dicēdū, q. cum dicitur aliquid mouere seipsum, ponitur idem esse mouens & motū: cū autē dicitur q. aliquid mouetur ab altero, ponitur aliud eē mouēs, & aliud motū. Manifestū est autē, q. cum aliquid mouet alterum, nō ex hoc ipso q. est mouēs, ponitur q. est primū mouens. unde non excluditur q. ab altero moueatur, & ab altero hēat similiter hoc ipsum q. mouet. Similiter cū aliquid mouet seipsum, nō excluditur q. ab alio moueatur, a quo hēt hoc ipsum, q. seipsum mouet. & sic non repugnat libertati, quod Deus est causa actus liber. arbit.

D ARTICVLVS III.

Utrum diabolus sit causa peccati.

TERTIO quæritur, utrum diabolus sit causa peccati. & uidetur quod sic. Dicitur enim Sapient. 1. Inuidia diaboli mors introiit in orbem terrarum: sed mors consequitur ex peccato. ergo diabolus est causa peccati.

¶ 1. Prat. Peccatū in affectu cōsistit: sed Aug. dicit 4. de Tri. q. diabolus sup societati malignos affectus inspirat. & Beda dicit sup Actus Apostolorū, q. aīam i affectū malitię trahit. ergo diabolus est cā peccati.

¶ 2. Prat. Infernus natū est a superiori moueri: sed sicut intellectus hoīs ordine natura est infra intellectum angelicū, ita uoluntas humana est infra uoluntatē angelicā semp. n. uirtus appetitiua pportionatur apprehensiuā. ergo angelus malus per suā malam uoluntatem potest mouere uoluntatem hominis ad malum. & sic potest esse causa peccati.

¶ 3. Prat. Ido. dicit in lib. de Summo bono, q. diabolus corda hominum occultis cupiditatibus urit: sed radix omnium malorum est cupiditas, ut dicitur primę ad Thim. vlti. ergo uidetur quod diabolus possit esse causa peccati.

¶ 4. Prat. Omne quod se hēt ad utrumlibet, indiget aliquo determinante ad hoc, q. exeat in actum: sed liberum

D. 435.

D. 784.

Ar. precedi & q. 2. art. 2. & 3.

Loco citato in arg.

Li. 4. cap. 12. circa princ.

Ca. 4. act. sup illud, cur cē tant. vos facthanas. refert id Magister sent. dist. 8. libri 2.

Li. 3. cap. 9 a medio.

procl. principio rom. 7.

3. 4. d. r. medium

461.

preced.